

Skånska Glasbrukets grundare och ägare: Adlersteen

- År 1691 fick Göran Adlersteen privilegium att anlägga ett glasbruk på Stora Henrikstorp i Perstorps socken. Redan år 1687 hade Adlersteen köpt Henrikstorp.
- Adlersteen fick tillstånd att hämta glasblåsare från Tyskland – där fanns kunskapen.
- Adlersteen blev 1706 utnämnd till landshövding i Blekinge. Friherre blev han 1707.
- 1713 dog Göran Adlersteen. Dottern Christina Beata drev sedan glasbruket till sin död år 1754. Glasbruksinspektorn Jacob Wessman ledde den löpande verksamheten.
- År 1761 köpte greve Gustaf David Hamilton på Barsebäck bruket "*med therunder lydande hemman och tillhörigheter*" av arvingarna till Adlersteenska familjen. Hamilton fick säterirättigheter och döpte egendomen efter sig själv: "*Gustafsborg*". År 1762 förstördes bruket i en våldsam brand. Glasbruket återuppfördes inte.

Ättlingar till glasblåsare Kamph i Perstorps socken

Peter ”den Store” Kamph var en av de kunniga hantverkare, som Göran Adlersteen lät hämta från Tyskland då glasbruket var nytt på 1690-talet. Kamph tillhörde en rikt förgrenad glasblåsarsläkt från Hessen, Tyskland. Från Peter Kamph (~1657 – 1732) stammar bl a följande namnkunniga svenskar:

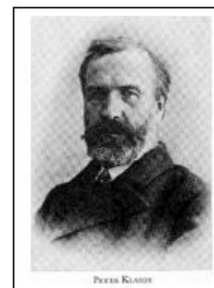
Författaren Artur Lundkvist (1906-1991).

Född i Oderljunga. Ledamot av Svenska Akademien mm.

Professorn i kemi Peter Klason (1848-1937).

Ledamot av bl a Kungliga Vetenskapsakademien.

Framstående forskare inom speciellt cellulosakemin.

Överstekammarjunkaren Robert Sager (1850-1919).

Diplomat som lät bygga ”Sagerska huset” i Stockholm (numera officiellt residens för Sveriges statsminister).

Vad hände år 1762?

För 250 år sen

- Sjuårskriget, ”potatiskriget”, mot Preussen pågick ännu. Drottning Lovisa Ulrika av Sverige började fredsförhandlingar genom brevväxling med sin bror, kung Fredrik av Preussen. Drottningen var handlingskraftig som sin bror, kung Fredrik den store.
- 22 maj slöts fred med Preussen genom drottning Lovisa Ulrikas förmedling.
- 17 juli blev Katarina II (”den stora”) kejsarinna av Ryssland genom en kupp. Kuppen störtade hennes make, den svage Peter III (barnbarn till Peter den store). Peter hade bara varit tsar sedan januari då hans moster kejsarinnan Elisabet dog.

Vad hände år 1762?

För 250 år sen

- I april lät gästgivarfrun Christina Lisa Schrewelius sälja Hörby Gästgiveri till sin tonårsdotter Cecilia med [blivande] maken Gudmund Sager. Gästgivaren själv, krögaren Jeremias Kamph från Henrikstorps Glasbruk, var försupen och förvirrad.
- 20 maj förstördes Skånska (Henrikstorps) Glasbruket i en anlagd storbrand.
- I augusti knivdödade Hörbys gästgivare Jeremias Kamph sin fru Stina Lisa i affekt. Tingsrätten dömde honom till döden och stegling. Hovrätten mildrade domen.
- År 1762 befann sig de svenska statsfinanserna på bottenivå.
- I november fick greven och fältmarskalken mm Gustaf David Hamilton säteri-rättigheter för Gustafsborg, som han efter sig själv lät kalla köpet i Perstorps socken.
- I november 1762 gifte sig 35-årige inspektorn Gudmund Sager med då 15-åriga gästgivar dottern Cecilia Kamph. De kom att bli förfäder till en framgångsrik släkt.

Vad hände år 1862?

För 150 år sen

- År 1862 började på grevarna Hamiltons säterieegendom Gustafsborg vad som kom att kallas "de tullbergiska oroligheterna". (Efter Samuel Tullberg, lagkunnig korpral och arrendator vid Tranebygget under Gustafsborgs säteri.)
- Många arrendatorer under adelns gods trodde av tradition att deras hemman egentligen tillhörde staten och inte godsägarna. De hade fel.
- 1860-talets oroligheter ledde till att många arrendatorer bröt mot sina kontrakt. Detta ledde till vräkningar av många arrendatorer med sina familjer.
- 1864 gjorde, enligt Öresunds-Posten, bröderna grevarna Hamilton konkurs.

Vad hände år 1862?

För 150 år sen

- 14 januari undertecknade många arrendatorer under säteriet Gustafsborg avtal om villkor för att avstå från sina arrendekontrakt. (Se förteckning.)
- 15 januari hölls, på Blekemåsa Gästgiveri, offentlig auktion över många torp och hemman under Gustafsborgs säteri.
- Grevarna, bröderna Malcolm och Hugo Hamilton, ägde stora godskomplex. Bl a Huseby, Barsebäck, Araslöf och Gustafsborg. De fick ekonomiska problem.
- Den ekonomiska situationen mellan bröderna Hamilton och arrendatorerna ledde till att ägarna, grevarna Hamilton, förlorade kontrollen. Konkursen kom år 1864.

Släkter som styrde Perstorps socken

- **Adlersteen 1691-1760.** Hette Piehlman före adlandet. Släkten kom *från Finland*.
Göran Adlersteen grundade Skånska (Henrikstorps) Glasbruket år 1691.
Sönerna dog unga. Döttrarna ärvde år 1713 och drev glasbruket vidare.
- **Hamilton 1760-1864.** Greve Gustaf David Hamilton (1699-1788) köpte glasbruket "*med therunder lydande hemman och tillhörigheter*". Greve Hamilton döpte sitt nya säteri till Gustafsborg. Sonen, greve Axel Hamilton, tog över. Han sålde i sin tur år 1814 Gustafsborg till sönerna, grevarna Malcolm och Hugo Hamilton. Bröderna Hamilton gjorde konkurs 1864. Släkten Hamilton stammar *från Skottland*.
- **Wendt 1867- .** Carl Wendt (1822-1895) köpte Gustafsborg 1867. Sonen Wilhelm (1854-1924) blev civilingenjör i kemi år 1874. Wilhelm anmälde till länsstyrelsen år 1880 sin rörelse "*Stensmölla Kemiska Tekniska Industri*" och år 1886 firman Skånska Ättiksfabriken. Wendts 12 (!) barn vidareutvecklade verksamheterna framgångsrikt. Släkten Wendt stammar *från norra Tyskland*.

Bägare

Supkopp 1739

Flaska (omkr 1700) med Adlersteens vapen.

Forska@bredband2.com

Kruthorn. Tjockt glas.

September 2012

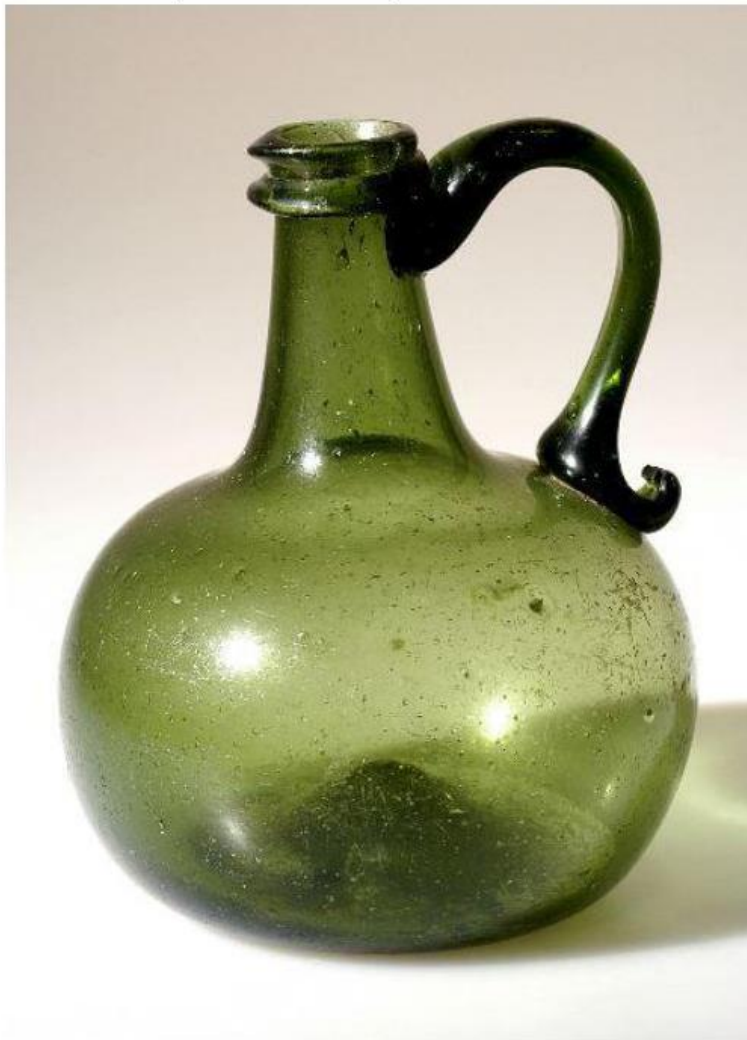
Rakfat (omkr 1720).

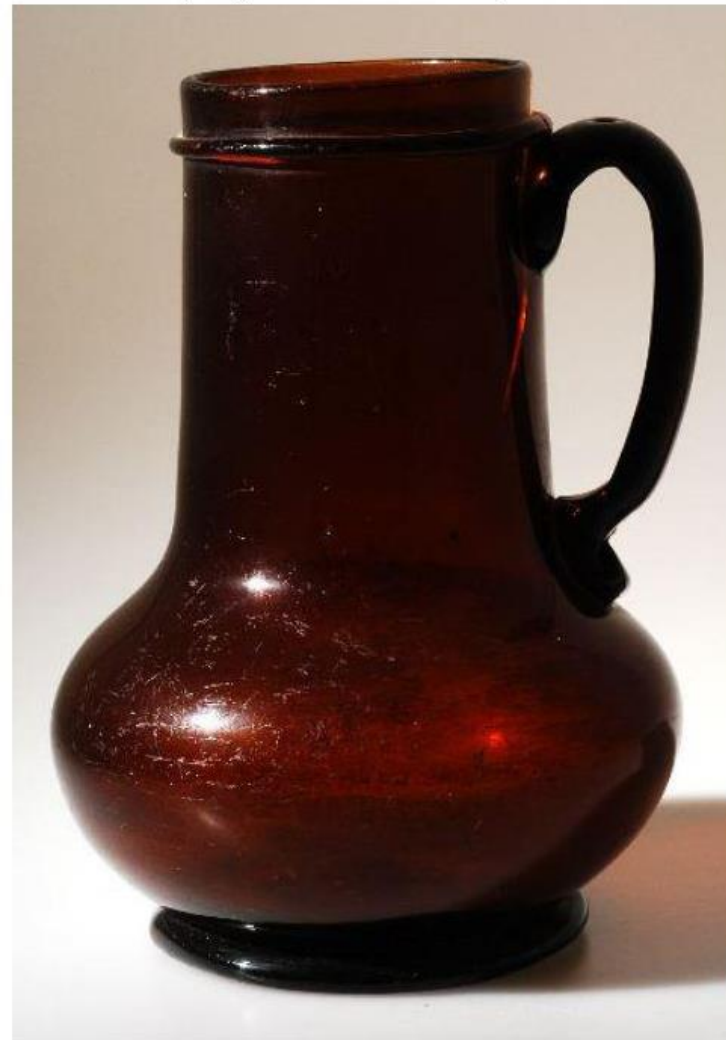
Apoteksflaskor

Flaska (flaskkrus).

Kanna (dryckeskanna).

Terrin (kallskål).

Forska@bredband2.com

September 2012

Flaska (1756).

Forska@bredband2.com

Sigillmärke (Torup 1759).

September 2012